PROVINCIE :: UTRECHT

IMPACT CORONACRISIS

OVERZICHT ECONOMISCHE EFFECTEN

Monitor #11
6 juli 2020

In deze monitor wordt informatie samengebracht die een beeld vormt van de economische impact van de coronacrisis op korte en middellange termijn. De basis wordt gevormd door openbare informatie uit verschillende bronnen, aangevuld met signalen die door provincie Utrecht en regionale partners worden opgehaald.

De monitor pretendeert niet volledig te zijn, maar is bedoeld om een impressie te geven. De focus ligt op de economische gevolgen van coronacrisis in brede zin. Gegevens ouder dan 1 maand zijn niet meer in de monitor opgenomen.

Deze editie is de laatste voor de zomer.

Vragen of suggesties over de inhoud?

Mail: monique.roso@provincie-utrecht.nl

Inhoudsopgave

- Economische impact regio Utrecht *[geactualiseerd]*
  - Signalen vanuit het bedrijfsleven *[geactualiseerd]*
  - Arbeidsmarkt *[geactualiseerd]*
  - Gebruik van steunmaatregelen *[geactualiseerd]*
  - Prognoses en herstel *[geactualiseerd]*
- Economische impact landelijk *[geactualiseerd]*
- Economisch herstel *[geactualiseerd]*
- Economische prognoses en scenario's

ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT

Peiling regio Utrecht: doorzettingsvermogen bij dalende omzet *[18 juni 2020]*

- Twee derde van de ondernemers in de provincie Utrecht heeft door de coronacrisis te maken met dalende omzetten, blijkt uit gezamenlijk onderzoek van provincie, gemeenten, werkgeversorganisaties en EBU.
- Een derde zag de omzet met meer dan 60% dalen t.o.v. een jaar geleden
- Tien procent van de ondernemers geeft dat voortbestaan van het bedrijf op het spel staat; 16% maakt zich op voor gedwongen ontslagen. Er is nog veel onzekerheid over de toekomst van het bedrijf.
- Tegelijkertijd is 55% bezig het bedrijf aan te passen aan nieuwe omstandigheden
- Een ruime meerderheid vindt de bestaande steunmaatregelen voldoende
- Belastingvrijstelling (i.p.v. uitstel) zou wenselijk zijn, net als het schrappen van gemeentelijke kosten (huur, heffingen)
- Dit was de eerste regionale bedrijvenpeiling. In de eerste helft van juli wordt de 2e peiling uitgevoerd.

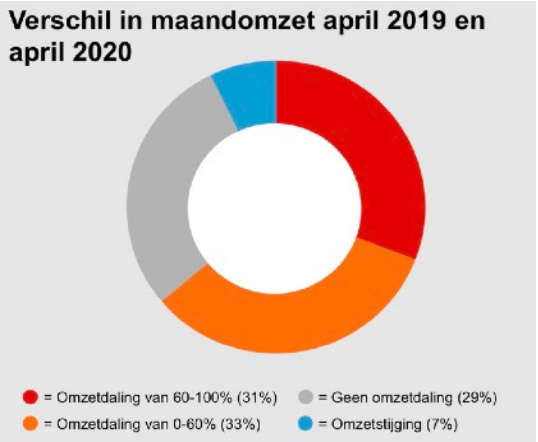

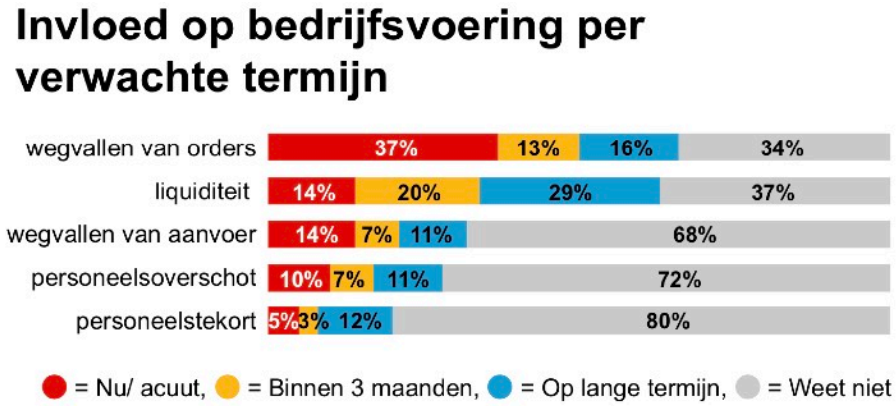

CBS: aantal faillissementen nog niet hoger dan in voorgaande jaren *[12 juni 2020]*

- Het aantal faillissementen van bedrijven/ eenmanszaken/instellingen in de provincie Utrecht ligt in de eerste maanden van 2020 nog onder het niveau van 2018 en 2019
- In januari t/m mei 2020 gingen 110 bedrijven en instellingen failliet. In dezelfde periode in 2019 waren dat er 154, in 2018 waren dat er 141.
- Landelijk is er wel sprake van een stijgende trend in het aantal faillissementen.
- Faillissementscijfers leveren een vertraagd beeld. Het duurt minimaal 4 weken voordat een aanvraag van faillissement leidt tot een faillissementsverklaring. Ook dempen de noodvoorzieningen vooralsnog het aantal faillissementen.
- Experts verwachten wel een golf van faillissementen in de tweede helft van 2020.

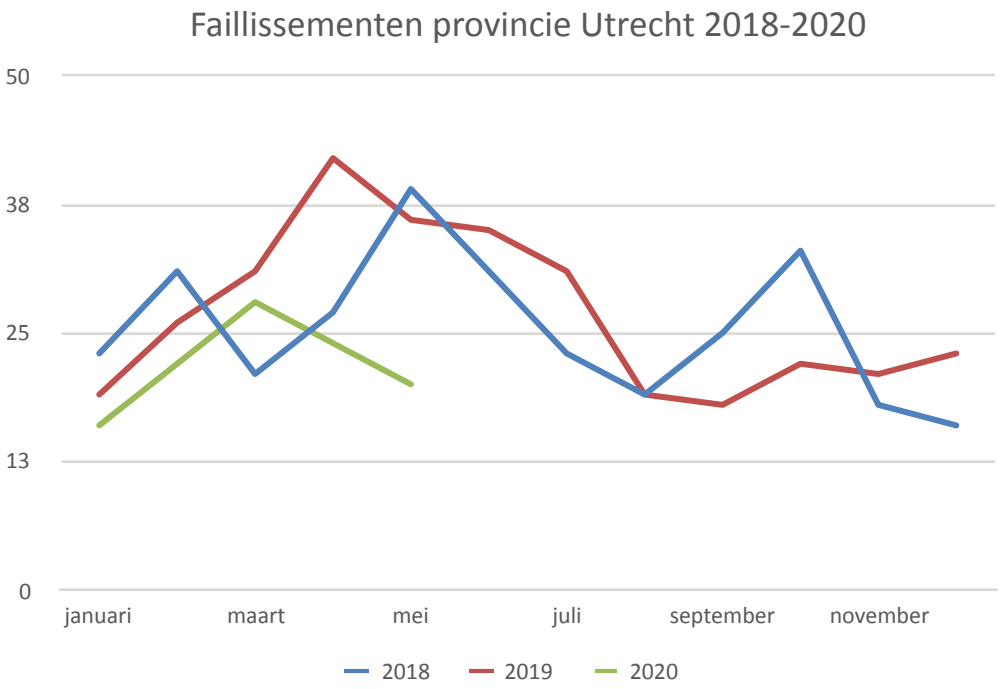

Bedrijvenregister Utrecht: baanverlies door opheffing nog beperkt *[nieuw, 1 juli 2020]*

- Ook in het aantal bedrijven dat wordt opgeheven en het aantal banen dat daarmee is gemoeid, is de kracht van de crisis en het effect van de lockdown nog niet terug te zien.
- In 2019 werden in de maanden maart-april-mei 2.750 vestigingen opgeheven, goed voor bijna 5.200 banen.
- In dezelfde periode dit jaar werden 2.660 vestigingen opgeheven met 5.060 banen.
- Ook dit is een signaal dat het aantal faillissementen en vrijwillige opheffingen nog wordt gedempt door de landelijke noodmaatregelen.
- De cijfers zijn gebaseerd op het landelijk informatiesysteem van banen en vestigingen (LISA) waar Utrecht ook op is aangesloten.

Aantal banen bij opgeheven vestigingen, provincie Utrecht

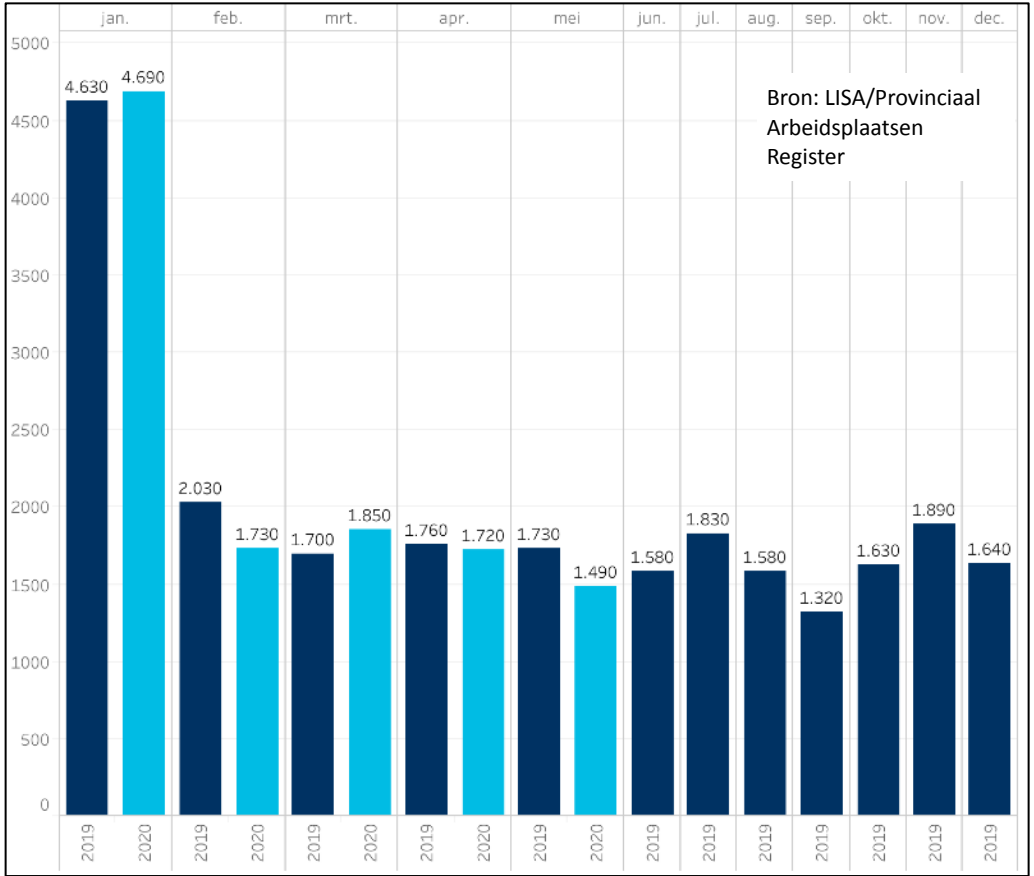

Regionale arbeidsmarkt: instroom WW lager *[18 juni 2020]*

- In de provincie Utrecht steeg het aantal ***lopende*** WW-uitkeringen in mei 2020 met 6,5% ten opzichte van een maand eerder: van 19.700 naar 21.000

- de instroom (het aantal ***nieuwe*** uitkeringen) lag in mei op een lager niveau dan in april. Het aantal nieuwe uitkeringen blijft dus groeien, maar nu in een iets lager tempo

	totaal aantal WW-uitkeringen		nieuwe WW-uitkeringen (instroom)	
	mei 2020 tov april 2020	april 2020 tov maart 2020	mei 2020	april 2020
Nederland	+3%	+17%	42.000	73.700
provincie Utrecht	+7%	+14%	3.200	4.400
arbeidsmarktregio midden-Utrecht	+7%	+14%	2.300	3.100
arbeidsmarktregio Amersfoort	+6%	+12%	800	1.000
arbeidsmarktregio FoodValley	+1%	+14%	500	900
arbeidsmarktregio Gooi + Vechtstreek	+7%	+13%	700	900
arbeidsmarktregio groot-Amsterdam	+6%	+29%	4.700	8.700

Bron: UWV

Het aantal lopende uitkeringen is het saldo van het aantal nieuwe en het aantal beëindigde uitkeringen, plus de uitkeringen die doorliepen in mei.
De tabel geeft alle vijf de arbeidsmarktregio's weer die Utrechtse gemeenten omvatten.

Regionale arbeidsmarkt: meer WW'ers tussen 27-50 jaar *[18 juni 2020]*

- in mei nam het aantal WW-uitkeringen toe bij jongeren én in de leeftijdscategorie tussen 27-50 jaar

- dit duidt erop dat nu niet alleen jongeren (vaak met een flexcontract) uitstromen, maar ook mensen met een langere staat van dienst. Dit wordt ook bevestigd door de WW-duur: het aantal WW'ers met een langer lopende uitkering (1-2 jr) groeit

- vanuit horeca en catering stromen mensen de WW in, maar ook vanuit schoonmaakbedrijven, uitzendbureaus en groot- en detailhandel

Lopende WW-uitkeringen mei 2020 (tussen haakjes: april 2020)	jonger dan 27 jr	27-50 jaar	50 jr of ouder
Nederland	44.600 (40.600)	143.700 (138.800)	112.700 (112.700)
provincie Utrecht	2.900 (2.400)	10.400 (9.700)	7.600 (7.500)
arbeidsmarktregio midden-Utrecht	2.000 (1.700)	7.100 (6.600)	4.800 (4.700)
arbeidsmarktregio Amersfoort	700 (600)	2.500 (2.300)	2.000 (2.000)
arbeidsmarktregio FoodValley	500 (400)	1.900 (1.800)	1.700 (1.800)
arbeidsmarktregio Gooi en Vechtstreek	500 (400)	2.300 (2.100)	1.800 (1.700)
arbeidsmarktregio groot-Amsterdam	4.700 (4.300)	15.200 (14.300)	7.700 (7.600)

Bron: UWV

Ruim 15.000 aanvragen TOGS-regeling in provincie Utrecht *[geactualiseerd, 3 juli 2020]*

- In de provincie Utrecht hebben ruim 15.000 ondernemers in direct getroffen sectoren een tegemoetkoming aangevraagd (TOGS).
- Aan het begin van de lockdown (medio maart) werd de TOGS-regeling in het leven geroepen om ondernemers die direct door sluiting werden getroffen, te ondersteunen.
- De TOGS-regeling is opgevolgd door de regeling Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB (juni t/m sept). Deze vergoedt vaste lasten voor het MKB tot een maximum van €50.000. Hoogte is afhankelijk van het geleden omzetverlies (minimaal 30%).
- De nieuwe regeling kent dezelfde sectorafbakening als TOGS (voornamelijk detailhandel, horeca, cultuur, sport, recreatie, persoonlijke diensten, personenvervoer, evenementenlocaties). Aanvragen lopen via RvO Nederland.

	Aantal aanvragen		
	per 4 juni	per 18 juni	per 3 juli
Amersfoort	1695	1752	1826
Baarn	312	332	346
Bunnik	158	171	176
Bunschoten	300	307	319
De Bilt	415	428	450
De Ronde Venen	547	562	584
Eemnes	93	95	100
Houten	359	370	391
IJsselstein	343	356	369
Leusden	290	301	316
Lopik	94	99	102
Montfoort	127	131	137
Nieuwegein	568	583	607
Oudewater	105	107	112
Renswoude	60	62	63
Rhenen	173	180	185
Soest	559	571	599
Stichtse Vecht	635	657	684
Utrecht	4.334	4.480	4.639
Utrechtse Heuvelrug	472	499	525
Veenendaal	586	606	627
Vijfheerenlanden	444	459	487
Wijk bij Duurstede	216	223	230
Woerden	586	619	635
Woudenberg	101	104	107
Zeist	655	682	707
Hilversum	1.247	1.270	1.323

Bron: RVO Nederland

UWV: 10.000 toekenningen NOW-regeling in provincie Utrecht *[geactualiseerd, 3 juli 2020]*

- Circa een kwart van de bedrijven met personeel in Utrecht heeft loonkostenvergoeding aangevraagd.
- De eerste golf van toekenningen landde vooral in consumentgerichte sectoren. Meer zakelijke dienstverleners en industriebedrijven vragen NOW.
- De NOW-regeling wordt verlengd t/m september. Aanvragen voor NOW 2.0 zijn mogelijk vanaf 6 juli.
- In NOW 2.0 wordt meer rekening gehouden met seizoensbedrijven. Bij bedrijfseconomisch ontslag van meer dan 20 mensen moeten de vakbonden worden betrokken. Werkgevers moeten hun werknemers stimuleren zich te laten om- of bijscholen.
- Flexwerkers (uitzendkrachten, oproep- en nuluren-contracten) kunnen bij UWV t/m 12 juli een tijdelijke overbruggingsuitkering aanvragen.

Aantal toekenningen		
	30 april	3 juni
Amersfoort	982	1.164
Baarn	207	241
Bunnik	100	124
Bunschoten	164	185
De Bilt	237	263
De Ronde Venen	327	380
Eemnes	58	76
Houten	278	336
IJsselstein	181	218
Leusden	156	196
Lopik	51	63
Montfoort	74	94
Nieuwegein	392	470
Oudewater	52	63
Renswoude	29	41
Rhenen	92	109
Soest	301	364
Stichtse Vecht	331	396
Utrecht	2.339	2.717
Utrechtse Heuvelrug	271	314
Veenendaal	413	497
Vijfheerenlanden	117	147
Wijk bij Duurstede	92	107
Woerden	381	469
Woudenberg	52	61
Zeist	323	389
Hilversum	778	867

Bron: UWV

COL: 152 aanvragen van innovatief MKB in provincie Utrecht *[5 juni 2020]*

- Sinds 29 april hebben 152 startups, scale-ups en innovatieve MKB'ers uit de provincie Utrecht overbruggingsleningen aangevraagd
- van de aanvragen zijn per 5 juni 49 toegekend, 80 zijn er afgewezen
- 63% van de aanvragen kwam van startups, 26% van scale-ups, 8% van innovatief mkb
- het kabinet heeft een 2e tranche beschikbaar gesteld
- tips voor aanvragers:
  - kijk het regionaal webinar terug of lees de FAQ's
  - check of de onderneming aan alle voorwaarden voldoet
  - een goede onderbouwing van de liquiditeitsbehoefte is essentieel
  - vraag niet meer dan nodig
  - maak duidelijk dat de onderneming voor de crisis levensvatbaar en kansrijk was

Aantal aanvragen COL per gemeente	
Amersfoort	19
Baarn	3
De Bilt	5
De Ronde Venen	9
Eemnes	1
Houten	1
IJsselstein	2
Leusden	1
Montfoort	2
Nieuwegein	2
Soest	3
Stichtse Vecht	5
Utrecht	77
Utrechtse Heuvelrug	5
Veenendaal	1
Vijfheerenlanden	1
Wijk bij Duurstede	1
Woerden	3
Zeist	7
elders	1

Bron: ROM regio Utrecht

ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT - PROGNOSES

Rabobank: Utrechtse economie relatief weerbaar *[15 juni 2020]*

- RaboResearch berekende de economische impact van de coronacrisis per regio.
- Daarbij is rekening gehouden met de regionale sectorstructuur. Zo krimpt de horeca dit jaar sterk maar die is niet in iedere regio even sterk aanwezig. Ook industrie en handel krimpen flink, en die maken in een aantal regio's een groot deel van de economie uit.
- In regio's met veel (zakelijke en publieke) dienstverlening kan veel werk vanuit huis worden voortgezet.
- Ook de mate waarin bedrijven in de ene regio aan andere regio's leveren, maakt verschil.
- De krimp van de economie van de provincie Utrecht blijft hierdoor relatief beperkt.

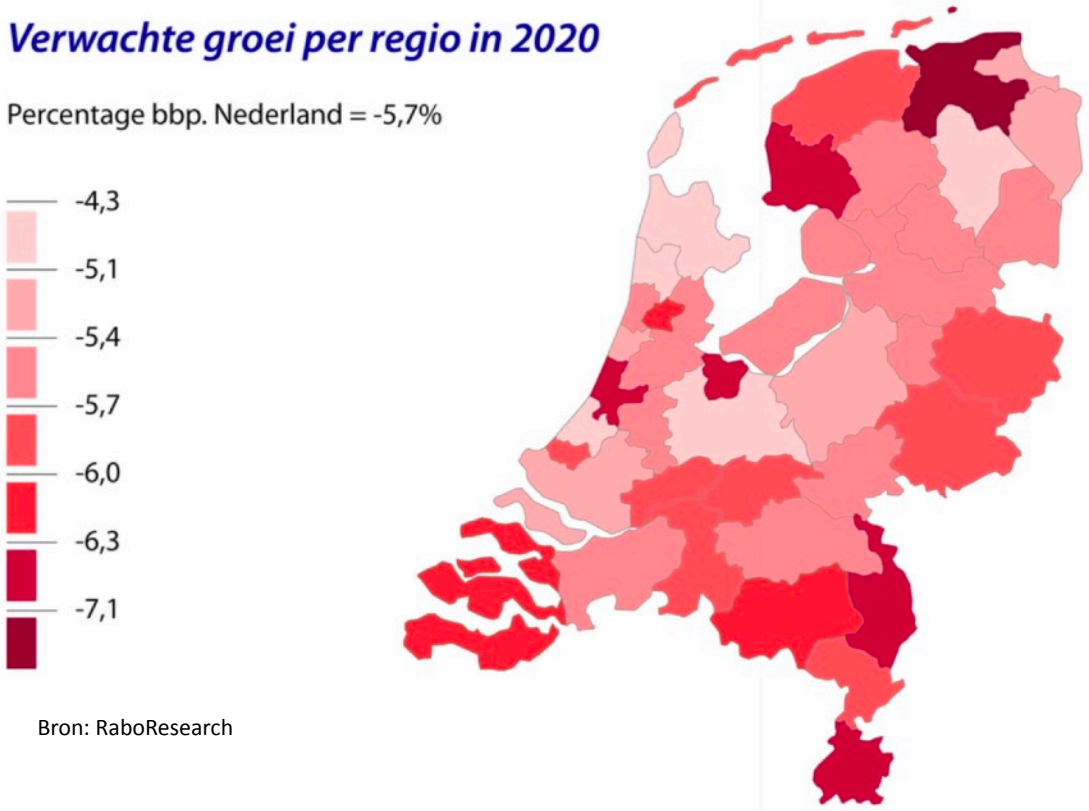

Bron: RaboResearch

UWV: helft van werkenden in regio Utrecht buiten risicosectoren *[4 juni 2020]*

- Het UWV becijferde eerder dat 32% van de werkenden actief is in sectoren die met een zeer forse krimp te maken gaan krijgen: horeca, cultuur, metaal- en technologische industrie, uitzendbureaus, detailhandel non-food
- 44% werkt in sectoren die weinig worden getroffen of die kunnen groeien

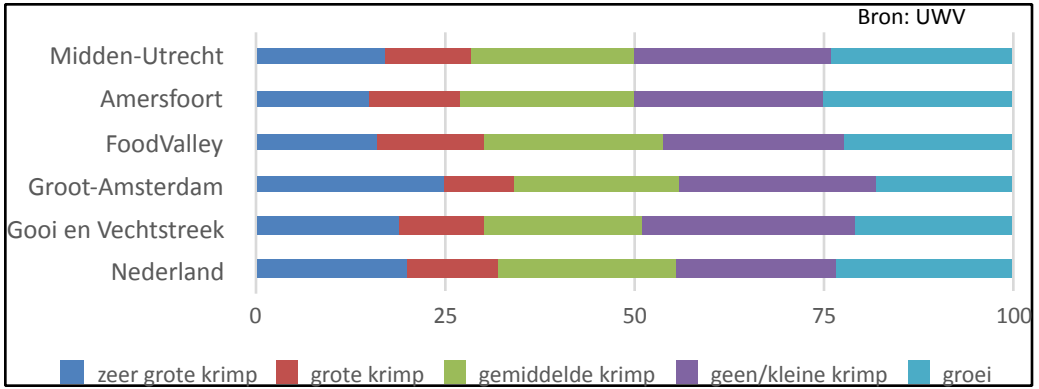

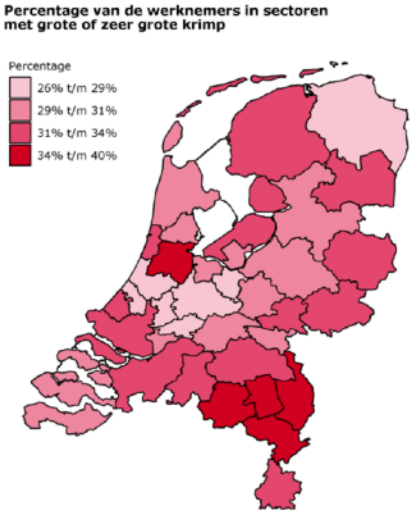

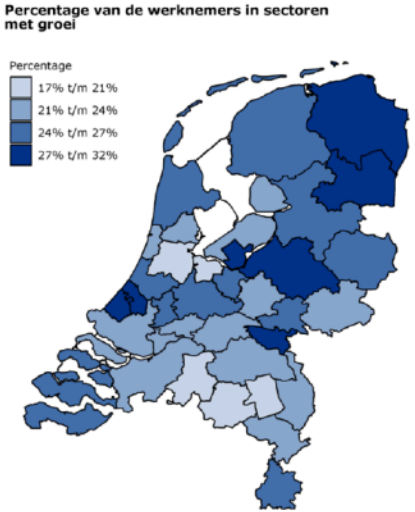

- Deze berekeningen zijn nu ook gedaan voor de arbeidsmarktregio's. In de regio's midden-Utrecht, Amersfoort en Gooi- en Vechtstreek werkt ca. 50% van de mensen buiten de krimpsectoren. Daarmee is de regio iets weerbaarder dan gemiddeld.
- Toch werkt nog steeds bijna 30% in sectoren die (zeer) fors zullen krimpen
- In Groot-Amsterdam is het aandeel van krimpsectoren groter dan gemiddeld

ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT - HERSTEL

Nieuwe vacatures vooral in zorg, retail, zakelijke diensten, ICT en onderwijs

- De forse terugval in vacatures in week 12 loopt gelijk aan de afkondiging van de lockdown in leisure en diensten.
- Het aantal online vacatures ligt de afgelopen twee weken tussen 1.700 en 1.800.
- Het aantal nieuwe vacatures is het hoogst voor beroepen in de zorg en de retail, voor economisch-administratieve, commerciële, technische en ICT-beroepen en in het onderwijs. Ook voor creatieve en taalkundige vacatures wordt nog steeds geworven.

Ontwikkeling online vacatures per week (Utrecht)

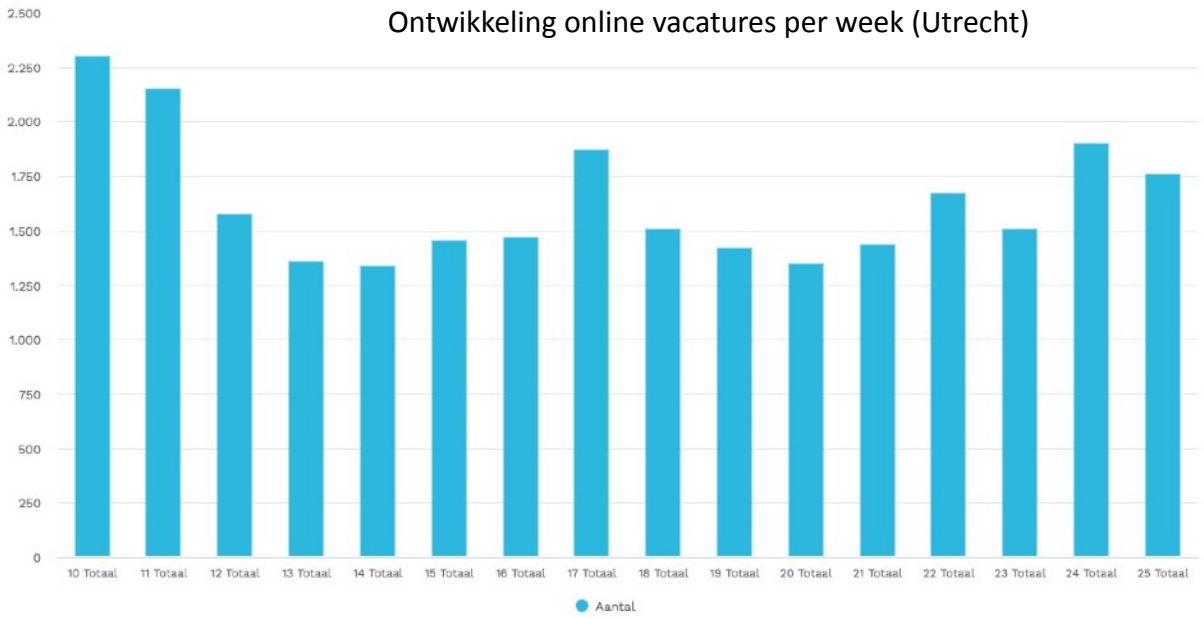

Bron: ArbeidsmarktinZicht/Textkernel

Signalen van regionaal bedrijfsleven *[geactualiseerd]*

bedrijven helpen bedrijven

- via Utrecht Region Economische Corona Alliantie (URECA)): aanbod van o.a. specialisten finance, IT, marketing om collega-ondernemers gratis of tegen verlaagd tarief verder te helpen. Partners in URECA: o.a. Rabobank, PwC, VNO-NCW provincie Utrecht, MKB Nederland regio Midden, provincie en gemeente Utrecht en Economic Board Utrecht. Contact via mailureca@economicboardutrecht.nl
- via URECA zijn inmiddels enkele tientallen ondernemers uit de regio geholpen.
- via URECA zijn nu ook vouchers beschikbaar voor ondernemers die hun verdienmodel voor de langere termijn tegen het licht willen houden.
- er is een groeiende behoefte aan mediation, o.a. tussen huurders en verhuurders
- studenten van businessuniversiteit Nyenrode startten een helpdesk voor ondernemers: thefac.nl
- opgestart voor de regio: platform zzphelpt.nl voor matching tussen vragers uit het MKB en aanbieders (zzp'ers in HR, IT, finance, sales, marketing)
- terugkijken: het tweede regionaal webinar over de steunmaatregelen startups en scale-ups (COL)
- landelijk: het tweede landelijke noodpakket behoeft nog aanpassing. Zo ervaren seizoensbedrijven nog steeds drempels om in aanmerking te komen voor ondersteuning. Ook is er nog geen oplossing voor bedrijven die wel een forse omzetdaling kennen maar door de strakke afbakening van ondersteunde sectoren (SBI-codes, toegekend door Kamer van Koophandel) buiten de boot vallen.

ECONOMISCHE IMPACT LANDELIJK

VNO-NCW: branches iets optimistischer *[10 juni 2020]*

- In de derde peiling die VNO deed onder aangesloten branches lijkt er sprake van wat meer optimisme. Weliswaar is nog steeds sprake van fors omzetverlies. Maar het aantal branches dat rekening houdt met meer dan 60% omzetverlies, daalt. Meer branches rekenen op stagnatie.
- Ook wordt verwacht dat meer bedrijven zullen overleven.
- Om de crisis te overleven, pleit 50% van de branches voor tijdelijke btw-verlaging. Een derde bepleit investeren in digitalisering en duurzaamheid. Een derde wil investeren in innovatie en in human capital.

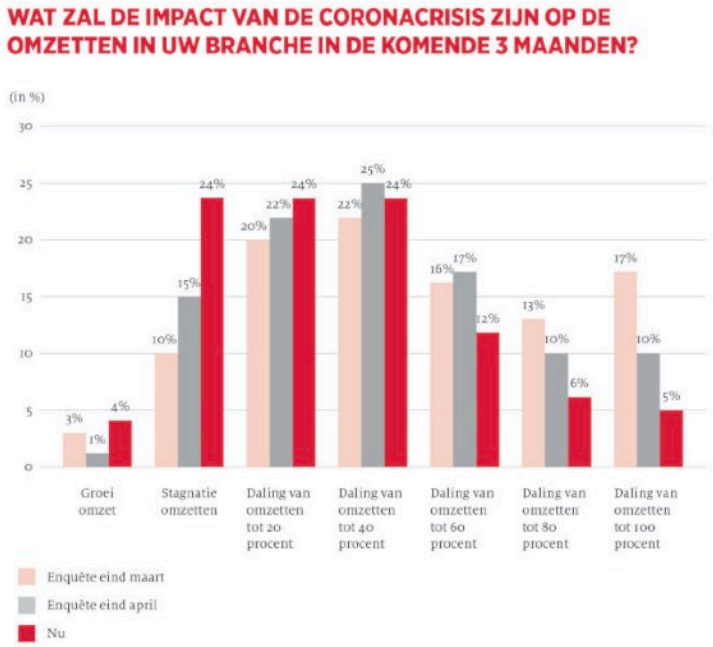

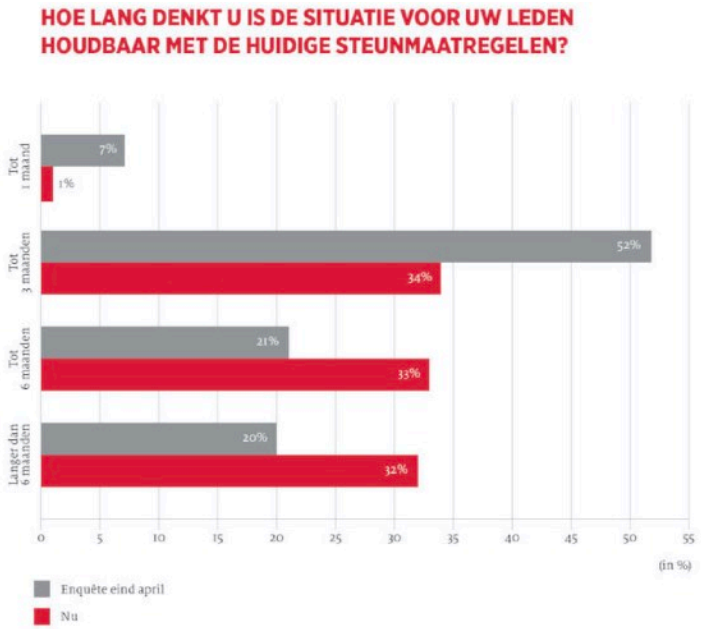

CBS: ondernemers optimistischer over voortbestaan bedrijf *[9 juni 2020]*

- Uit de periodieke conjunctuurenquête van het CBS blijkt dat Nederlandse ondernemers in mei aanmerkelijk optimistischer waren over de overlevingskansen van hun bedrijf dan een maand eerder.
- Aanpassing aan de 1,5m-economie en het snijden in kosten (o.a. door laten afvloeien van tijdelijk personeel) zijn de meest genoemde maatregelen. Een minderheid past producten/diensten aan, of ontwikkelt nieuwe producten (innovatie).
- Ondernemers in horeca, cultuur, sport en recreatie blijven het meest somber. De 1,5m-economie biedt hun weinig perspectief.
- Hoewel er meer optimisme heerst, geeft toch een kwart van de zakelijke dienstverleners en industrie aan het niet langer dan een jaar te zullen redden.
- De onzekerheid blijft groot: een derde van de ondernemers kan niet zeggen naar welke kant het dubbeltje valt.

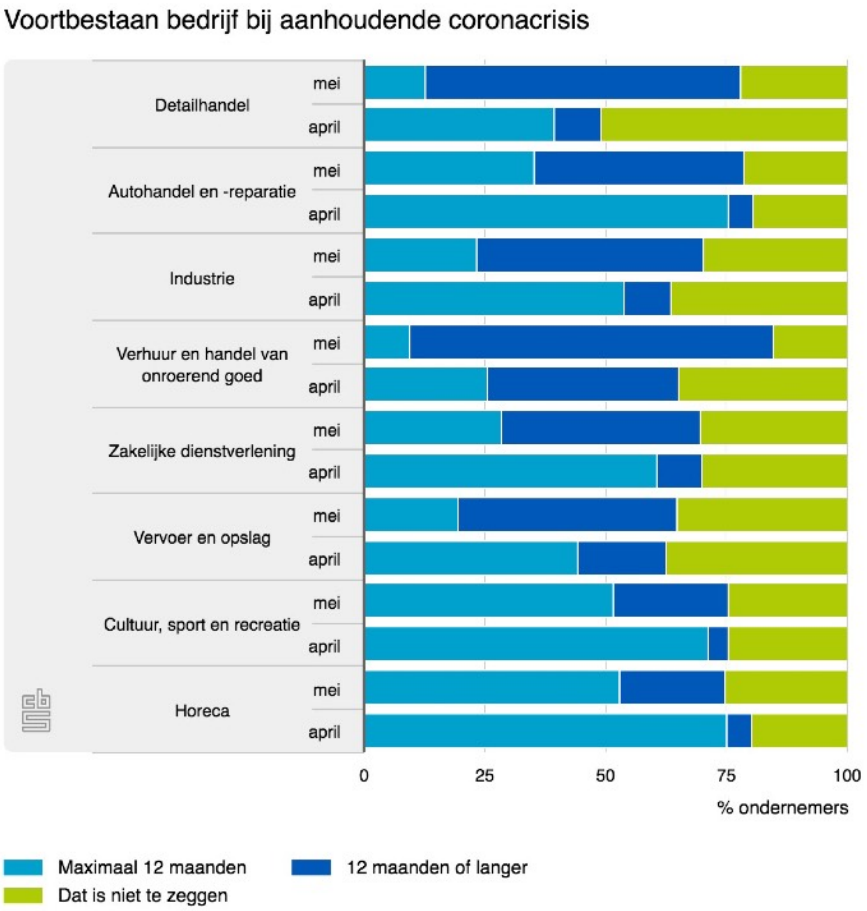

CBS: horeca en recreatiesector voorzien (verdere) ontslagen *[nieuw, 26 juni 2020]*

- Uit de periodieke conjunctuurenquête van het CBS blijkt dat een fors deel van de ondernemers zich voorbereidt op krimp van het personeelsbestand.
- Bijna 40% van de horecabedrijven gaat afscheid nemen van (meer) medewerkers.
- Bijna een derde van de ondernemers in de sector cultuur, sport en recreatie ziet ontslagen aankomen.
- Ook een op de vijf bedrijven in de logistiek en informatie/ communicatie voorziet personele krimp.
- Het minst pessimistisch is de detailhandel en de autobranche. Daar verwacht ruim 10% van de bedrijven (verdere) ontslagen.
- Opvallend: specialistische dienstverleners zijn somberder geworden over werkgelegenheid bij hun bedrijf.

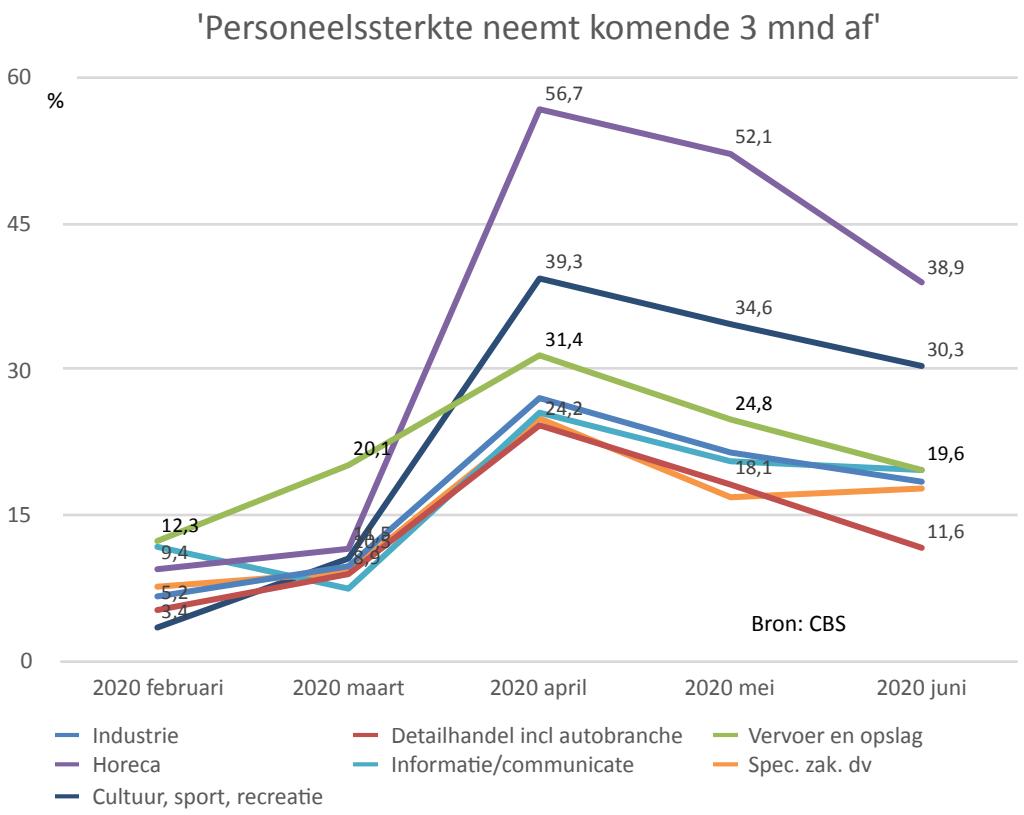

CPB: stresstest mkb laat grote verschillen tussen sectoren zien *[2 juni 2020]*

- Door de crisis is er in de eerste drie maanden bij 30% van het mkb een extra liquiditeitsbehoefte van minimaal €12 mrd ontstaan.
- Bij een aanhoudend lage omzet loopt dit binnen zes maanden op tot €30 mrd bij 50% van het mkb.
- De grootste liquiditeitsbehoefte ontstond bij horeca, handel, industrie en vervoer. Deze sectoren zijn sterk getroffen door de lockdown en hadden de kwetsbaarste uitgangspositie.
- De landelijke noodmaatregelen hebben geholpen om de liquiditeitsschokken te dempen.
- In de stresstest lijkt de solvabiliteit voor de meeste bedrijven op orde te blijven.
- Horeca, industrie, handel, cultuur en sport worden echter het sterkst geraakt. Hier ontstaat binnen zes maanden bij meer dan 25% van de bedrijven een risicovolle positie.

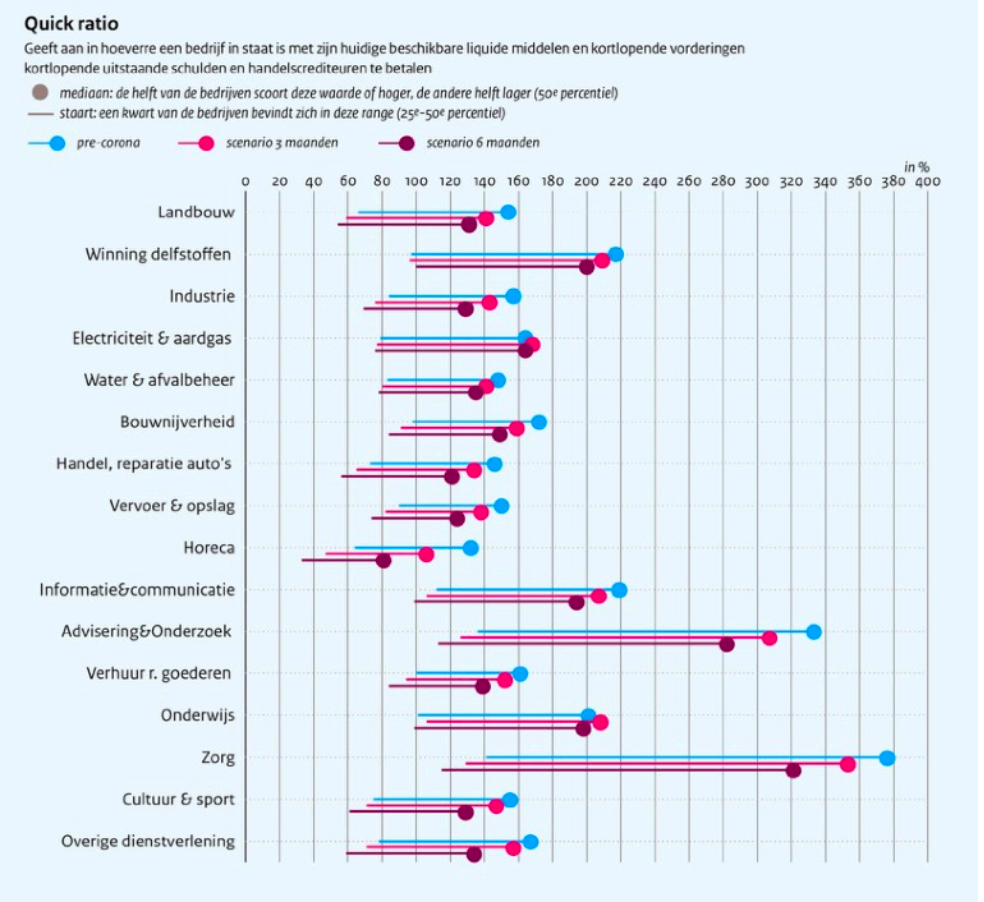

Noodsteun vaker naar zakelijke dienstverlening en industrie *[5 juni 2020]*

- Onder de NOW-regeling (tegemoetkoming loonkosten) zijn tot eind mei 144.000 aanvragen bij UWV ingediend
- Daarvan zijn er 123.000 goedgekeurd, goed voor 2,1 mln banen
- Ca. 8.500 aanvragen werden afgewezen, vooral van seizoensbedrijven
- In mei opvallende groei in het aantal aanvragen van zakelijke dienstverleners en industrie. Met vertraging wordt ook in deze sectoren omzetdaling gevoeld
- Voor de tegemoetkoming direct getroffen sectoren (TOGS) kreeg RvO Nederland 204.000 aanvragen
- Voor de TOZO-regeling (inkomenssteun zelfstandig ondernemers) hebben gemeenten naar schatting 360.000 aanvragen ontvangen

	Aantal toekenningen NOW	Gemiddeld opgegeven omzetverlies	Verstrekt voorschot (totaal)
horeca/catering	24.095	81%	299 mln
detailhandel	23.339	74%	214 mln
overige commerciële diensten*	21.500	61%	426 mln
zorg/welzijn**	14.081	75%	153 mln
metaalindustrie, installatie	10.956	53%	297 mln
groothandel	10.638	61%	260 mln
vervoer/logistiek	3.825	59%	263 mln
overige industrie	3.706	65%	86 mln
uitzendbedrijven	2.117	52%	120 mln
cultuur	1.784	78%	47 mln
bouw	1.741	49%	34 mln
landbouw/groenvoorziening	1.679	61%	23 mln
voedings/genotmiddelenindustrie	1.477	54%	35 mln
schoonmaak	1.120	59%	19 mln
chemische industrie	564	57%	27 mln

* betreft o.a. zakelijke dienstverlening (payroll, marketing)
** betreft o.a. kappers, schoonheidsspecialisten

Bron: UWV, per 3 juni 2020

ECONOMISCH HERSTEL

Hoe komt Nederland uit de crisis: koppel korte en langetermijn maatregelen *[nieuw]*

Organisatie	Hoofdpunten advies
SER	* ingezette trends worden versterkt (thuiswerken, zorg/onderwijs op afstand, online winkelen, aanpassingen mobiliteit, krimp internationaal toerisme) * koppel herstelbeleid aan grote transities (digitalisering, verduurzaming, vergrijzing, verandering arbeidsmarkt)
Gezamenlijke planbureaus en RIVM	* verbind kortetermijn opgaven en lange termijn veranderingen: klimaat, wonen, mobiliteit * zorg voor integraal beleid: economie, zorg, onderwijs, welzijn, leefomgeving
Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid	* herstel vraagt veerkracht van mensen -> voorkom dat verschillen tussen bevolkingsgroepen toenemen (bv tussen mensen die wel/niet digitaal en omscholingsvaardig zijn)
De Nederlandse Bank	* koppel korte termijn herstelbeleid aan noodzakelijke investeringen voor lange termijn (digitalisering economie en samenleving, verduurzaming)
bedrijfsleven, w.o. financiers, beleggers en VNO-NCW	* benut verduurzaming als hoeksteen voor herstelbeleid * ondertekenaars zijn o.m. VNO-NCW, Ned. Ver. van Banken, FrieslandCampina, ASR, Rabobank, Royal HaskoningDHV, Economic Board Utrecht, MediaMonks, PGGM, Stedin, Alliander, Actiam
Planbureau voor de Leefomgeving	* koppel investeringen op korte en lange termijn met elkaar (woningbouw, infrastructuur in combinatie met klimaatadaptatie, energietransitie en natuur) * leer van groen herstelbeleid uit het buitenland (Duitsland, Frankrijk)

Een aantal adviesorganen van het kabinet heeft contouren meegegeven hoe Nederland zichzelf uit de crisis kan investeren. In deze tabel zijn enkele hoofdpunten weergegeven.

Flitspeiling KvK #4: 70% van ondernemers verwacht coronacrisis te overleven *[2 juni 2020]*

- circa 70% van de respondenten van de vierde KvK flitspeiling verwacht de coronacrisis te overleven
- ongeveer 10% schat in dat het bedrijf (waarschijnlijk) niet zal overleven, 20% kan de overlevingskans niet inschatten
- ondernemers zijn momenteel vooral gefocust op het vinden en/of behouden van klanten
- daarna ligt, vooral in het klein mkb, het accent op kostenbesparingen en het ordenen van de financiën
- aanpassing aan de 1,5m-economie heeft voor mkb'ers meer aandacht dan aanpassing van product of dienst
- respons: 1.855 bezoekers van kvk.nl/corona tussen 14-24 mei. Deze resultaten kunnen niet worden vergeleken met die van flitspeiling #1/#2/#3. De peiling is niet representatief voor het hele bedrijfsleven

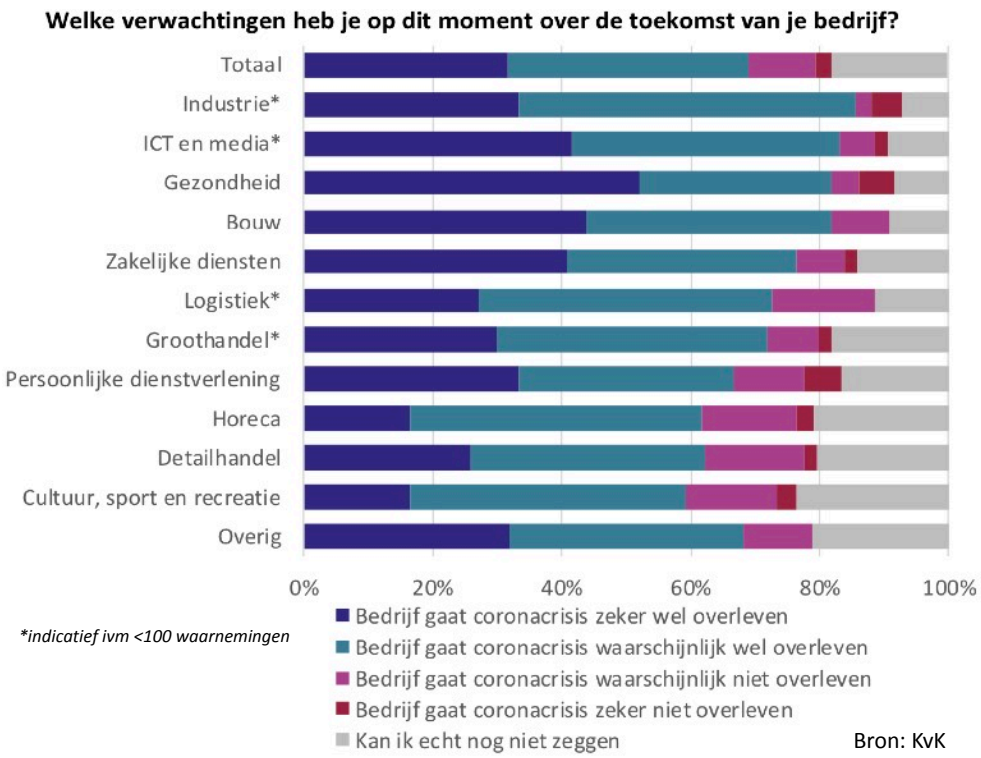

**indicatief ivm <100 waarnemingen*

Bron: KvK

1,5m-economie: innovatiechallenge, overzicht van protocollen *[2 juni 2020]*

- ondernemers met goede ideeën voor de 1,5m-economie konden die tot 3 juli insturen voor de **1,5m innovatie challenge**. Het gaat om slimme, concrete ideeën en oplossingen die snel te realiseren zijn op het gebied van afstand houden, hygiëne, inzet en personeel, en bescherming van klanten en medewerkers.
- de organisatoren (Van Spaendonck, VNO-NCW, MKB Nederland, Nationale Nederlanden en MKB Servicedesk) belonen het beste idee met €7.500
- op de website mijncoronaprotocol.nl worden protocollen voor een veilige 1,5m-economie gebundeld: algemene protocollen en protocollen voor een groot aantal bedrijfstakken. Deze protocollen zijn voorgelegd aan de rijksoverheid
- op de website van kvk.nl zijn protocollen voor meer bedrijfstakken te vinden
- net als op de Utrechtse website coronaprotocollen.nl

PROGNOSES EN SCENARIO’S

Raming CPB: economie krimpt 6,4%, werkloosheid eind 2020 verdubbeld

[16 juni 2020]

- In de nieuwe raming van het Centraal Planbureau voor 2020 en 2021 zijn naast de basisraming 1 optimistisch scenario (volledig herstel) en 2 sombere scenario's uitgewerkt (zwak herstel, tweede golf).
- In de basisraming krimpt de economie met ruim 6%, en verdubbelt de werkloosheid eind 2020. De 1,5m-economie zet een rem op aanbod van bepaalde goederen en diensten. Verlies van baan en inkomen zorgen voor afnemende consumptie en een zwak herstel van consumentenvertrouwen.
- Het optimistische scenario leunt op herstel van consumptie en bedrijfsinvesteringen, en op vlot overstappen naar andere sectoren bij werkloosheid.
- In het 'zwak herstel'-scenario trekt wereldhandel beperkt aan, komen banken in problemen en dalen woningprijzen.
- Een tweede coronagolf leidt tot grote economische schade door een nieuwe lockdown.

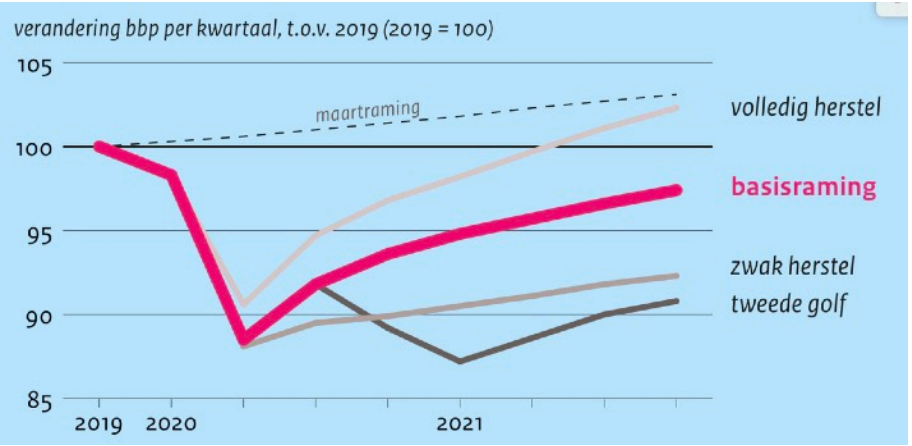

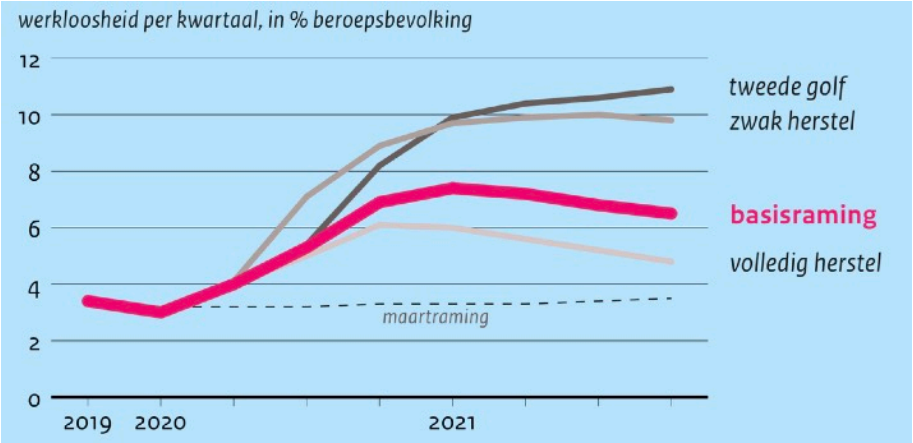

Banken: 'economische krimp in 2020 tussen 6 en 8%' *[8 juni 2020]*

- alle economische bureaus van de banken verwachten dat de economische krimp in 2020 dusdanig groot zal zijn dat het herstel in 2021 onvoldoende zal zijn om dat te compenseren.

	Rabobank	ABN Amro	ING	EU
	8 juni 2020	20 mei 2020	15 mei 2020	6 mei 2020
prognose BBP-groei NL 2020	-5,7%	-5,4%	-6,8%	-6,8%
prognose BBP-groei NL 2021	2,9%	2,8%	4,1%	5%
werkloosheid Nederland 2020	5%	4,5%		5,9%
werkloosheid Nederland 2021	6,3%	5,5%		5,3%

- tegelijkertijd wijzen de banken erop dat de situatie in Nederland minder ernstig is dan in andere landen: de economie is, anders dan in andere landen, niet in een volledige lockdown gegaan, de werkloosheid was historisch laag, de overheidsfinanciën zijn robuust. De werkloosheidspercentages in de tabel zijn jaargemiddelden: RaboResearch verwacht dat de werkloosheid einde 2020 is opgelopen naar circa 7%.
- er wordt rekening gehouden met forse zogeheten 'tweede golf'-effecten: een stevige toename van faillissementen en ontslagen. Volgens het CPB kan dit ook doorwerken in het financiële systeem, als bedrijfsleningen in toenemende mate oninbaar zijn. Banken nemen hier inmiddels al voorzieningen voor.
- Consumentendiensten blijven in alle sectoranalyses het meest kwetsbaar: ABN voorziet voor de leisuresector een krimp van 25% in 2020, RaboResearch ziet de toegevoegde waarde in 2020 van de horeca krimpen met 41%
- De onzekerheden in de prognoses zijn groot: het al dan niet heropleven van de pandemie in het najaar en de wijze waarop die wordt bestreden, de mate waarin huishoudens hun geld sparen dan wel uitgeven, internationale spanningen in handelsrelaties (w.o. Brexit)